

VIKMA06

Vyhledávání informací

7. 12. 2018: Hodina P11: Praktické cvičení

FF MU, podzim 2018

Mgr. Josef Schwarz

126172@mail.muni.cz

Úkol č. 8 – Blavatská a robot

- Řešilo 16 studentů

Úkol č. 8 – Blavatská a robot

Řešení

- 1. Identifikace dané pasáže v originálním znění.
 - Ověření, v jakém jazyce publikace vyšla originálně, resp. v jakém jazyce byla napsána.
 - Nalezení originální textu
 - Nalezení citované pasáže ([Google Books](#))
- 2. Zjištění slova stojícího na místě českého „robot“

automaton [o:|tomətən] pl též *automata*
[o:|tomətə] automat **1** řidč. samočinný stroj; samočinně
se pohybující figurka, robot **2** přen.: mechanicky jednající
člověk (*dull unthinking human ~s*)

(Velký anglicko-český slovník)

Úkol č. 8 – Blavatská a robot

Řešení

○ 3. Návrhy vhodnějšího překladu

- 8x automat
 - 6x robot
 - 5x (automatický) (samostatně se řídící) (bezduchý) stroj
 - 3x android
 - 2x golem
 - sluha
 - otrok
 - dělník
 - humanoid
 - automatizovaná bytost
 - bezduchý člověk
 - samostatně nemyslicí bytost
- Osobně se domnívám, že nejvhodnějším slovem pro vyjádření daného pojmu v daném kontextu je „*loutka*“ (viz též druhý význam slova *automaton* na předchozím slidu): „... *jenž otevřel oči loutce vytvořené Jehovou*“.

Úkol č. 6 – Vražda sv. Václava

- Řešilo 15 studentů

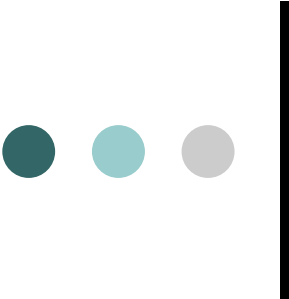
- Všichni se přiklonili k roku 935
- 2x omylem uvedeno 1935
- Na dalších slidech jsou uvedené tři vybrané vzorové příklady řešení, které jsem coby konečný uživatel dané informace vyhodnotil jako nejprínosnější s ohledem na podání, úplnost, přesnost a doložení prameny.

Úkol č. 6 – Vražda sv. Václava

Řešení – příklad 1

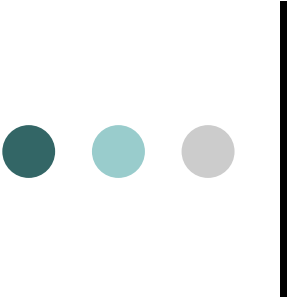
- Sv. Václav byl zavražděn v roce 935.
-
- Zdůvodnění:
-
- A. a. Při antropologicko-lékařském průzkumu Václavových kosterních pozůstatků se zjistilo, že se dožil asi 40 let. Pokud by měl být zavražděn r. 929, narodil by se kolem roku 889, v době, kdy jeho otcí Vratislavovi bylo pouhých 15 let.
- b. Boleslav se narodil r. 915. Kdyby Václava zavraždil v r. 929, bylo by mu 14 let. O nezletilém králi se ale nezmiňuje žádná kronika. Přemyslovci totiž byli považováni za dospělé až dosažením 19 let věku. Dokud by Boleslav nedosáhl zletilosti, vládl by za něj někdo jiný.
-
- B. Císař Jindřich Ptáčník plánoval napadnout Čechy, sv. Václav ale dohodou s ním válce zabránil. K dohodě došlo r. 929 a existují záznamy o následném setkávání Jindřicha s Václavem na říšském sněmu.
-
- Použité zdroje:
-
- TŘEŠTÍK, Dušan. *Počátky Přemyslovců: vstup Čechů do dějin (530-935)*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1997. Česká historie. ISBN 80-7106-138-7.
-
- VLCEK, Emanuel. *Nejstarší přemyslovci: atlas kosterních pozůstatků prvních sedmi historicky známých generací Přemyslovců s podrobným komentářem a historickými poznámkami*. Praha: Vesmír, 1997-. ISBN 80-8597-709-5.
-
- Granum cathalogi praesulum Moraviae k roku 928. *MORAVIA MAGNA: Kroniky* [online]. [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: http://www.moraviamagna.cz/kroniky/k_gr_928.htm
- Tabulka dožitého věku nejstarších Přemyslovců dostupná také zde: <http://www.moraviamagna.cz/tabulky/t12vlcek.htm>

Úkol č. 6 – Vražda sv. Václava

Řešení – příklad 2

- Rok umučení svatého knížete legendy a vlastně žádné další prameny jednoznačně nedokládají. Legendistům nešlo v zásadě o tom, aby přesně uvedli rok. Důležitý byl den, který bude svátkem světce. Prameny připouštějí více roků, kdy mohl být svatý Václav zavražděn. Léta 928, 929, 935, 936, 939. Rozmezí 12 let. Všechny zprávy a informace pochází převážně z hagiografického podání, legend, a právě ty jsou základním informačním pramenem. Okolo smrti svatého Václava jsou spory mezi historiky dodnes. Primárně jsou historiky zmiňovány roky 929 a 935. V obecném povědomí byl a je vnímán spíše rok 929, třebaže většina dnešních historiků se přiklání spíše k roku 935, jak uvádí Pavla Obrazová v knize Svatý kníže Václav.
- Rok 929 uvádí Kristiánova legenda i Kosmova kronika. Avšak Kosmova kronika, která má téměř celou chronologii až do počátku 11. století nesprávnou a datum Václavova zavraždění proto nemůže vzbuzovat důvěru. U Kristiána je ostatně datum zachováno v rukopisech velmi špatně, v jednom z dochovaných rukopisů je úmyslně přepsaný rok 929 na rok 928. Datum 929 tedy nelze považovat za spolehlivé. I. staroslověnskou legendu, nejstarší z václavských legend, sepsanou brzy po Václavově smrti, není možné spolehlivě vyložit, tvrdí historik Třeštík.
- Dalším jedinečným pramenem je kronika saského dvorního kronikáře Wikudina. Ta mluví o Václavovi dvakrát, jednou v kontextu události roku 929, kdy se zmiňuje o Jindřichově výpravě ku Praze, kde si podmanil Václava, a podruhé v kontextu roku 936, kde říká, že Boleslav zabil svého bratra a vyhlásil válku jakémusi sousednímu „podkráli!“. Historik Zdeněk Fiala tvrdí, že byl Václav zabit na podzim roku 935, a to z politických důvodů.“ Avšak i s tímto tvrzením se někteří historikové rozcházejí, např. Rudolf Turek.
- Jak už bylo výše zmíněno, spory mezi historiky přetrvávají dodnes. Avšak současní přední historikové se přiklání k roku 935, např. Zdeněk Fiala, Dušan Třeštík, Jiří Sláma, Pavla Obrazová nebo Jan Vlk. Na základě jejich doložených tvrzení bych se osobně přiklonila k tomuto roku. Existuje množství knih a článků, které dopodrobna rozepisují a analyzují historické prameny a jednotlivá tvrzení. Dopodrobna se s nimi čtenáři mohou seznámit např. v:
- TŘEŠTÍK, Dušan. *Počátky Přemyslovců: vstup Čechů do dějin (530-935)*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. Česká historie. ISBN 978-80-7106-138-0
- Fiala, Zdeněk. Dva kritické příspěvky ke starým dějinám českým. In: *Sborník historický*. Praha: Historický ústav ČSAV, 1962. Sv. 9 s. 5-65.
- Sláma, Jiří. Přemyslovci a Morava. In: *Na prahu českých dějin. Sborník prací Jiřího Slámy*. Praha: Karolinum, 2006 s. 81-94.
- PEKAŘ, Josef. *Svatý Václav*. V Praze: nákladem Historického klubu, 1929.
- OBRAZOVÁ, Pavla a Jan VLK. *Svatý kníže Václav*. V Praze: Paseka, 1994. Historická paměť. Medailóny. ISBN 80-85192-94-2.
- VANÍČEK, Vratislav. *Svatý Václav: panovník a světec v raném středověku*. Praha: Paseka, 2014. Historická paměť. Velká řada. ISBN 978-80-7432-501-4.
- OBRAZOVÁ, Pavla a Jan VLK. *Svatý kníže Václav*. V Praze: Paseka, 1994. s. 83. Historická paměť. Medailóny. ISBN 80-85192-94-2.
- Fiala, Zdeněk. Dva kritické příspěvky ke starým dějinám českým. In: *Sborník historický*. Praha: Historický ústav ČSAV, 1962. Sv. s. 39.

Úkol č. 6 – Vražda sv. Václava

Řešení – příklad 3

- Obecně existují dva letopočty, které jsou v souvislosti s vraždou svatého Václava uváděny. Jsou jimi roky 929 a 935, přičemž ani pro jeden z nich neexistuje nezvratný důkaz, že je pravdivý. Přesnou odpověď neposkytují ani dostupné historické prameny a neshodnou se na ní ani přední historici. Například podle Kristiánova historického spisu a podle Kosmovy kroniky byl kníže Václav zavražděn 28. září 929 a ke stejnému datu se přiklánějí i historici Josef Pekař nebo Václav Novotný ve své knize *Český kníže Václav svatý: život, památka, úcta* 1. Jiní historici, například František Palacký a dnes Zdeněk Fiala nebo Dušan Třeštík považují za správné datum smrti knížete Václava letopočet 935.
- Z výše uvedeného vyplývá, že na vaši otázku neexistuje jednoznačná a prokazatelně správná odpověď. Doporučujeme tedy prostudovat dostupné zdroje a osobně posoudit uváděné argumenty pro obě varianty.
- **Argumenty pro zvolený rok**
- Pokud bych mohl uživateli sdělit vlastní názor, uvedl bych jako letopočet vraždy rok 935 a to zejména na základě článku Granum2 uvedeného na webu Společnosti pro kulturu, historii a umění Moravia Magna, ve kterém autor čerpal z knihy Lubomíra Emila Havlíka *O datování ve staroslověnských písemných památkách*3, a z knihy *Počátky Přemyslovců: vstup Čechů do dějin (530-935)* od Dušana Třeštíka4. Jejich tvrzení jsou zde podložena přesvědčivými argumenty, včetně tabulek s přepočty letopočtů podle různých kalendářů.
- Avšak přes všechny uvedené argumenty bych si netroufnul určit rok 935 jako nezpochybnitelný letopočet zavraždění svatého Václava, přestože jsem na tento údaj narazil častěji, například na webu Osobnosti.cz5 a v článku na iRozhlas.cz6, protože k tomu by bylo potřeba prostudovat mnohem více pramenů a předpokládám, že ani potom bych nebyl 100% přesvědčený, stejně jako mnoho historiků.
- **Zdroje**
- Granum: Granum cathalogi praesulum Moraviae. In: Moravia Magna: Kroniky [online]. [cit. 2018-12-03]. Dostupné z: http://www.moraviamagna.cz/kroniky/k_gr_928.htm
- NOVOTNÝ, Václav. Český kníže Václav svatý: život, památka, úcta. V Praze: Státní nakladatelství, 1929. Str. 24. [online]. [cit. 2018-12-03]. Dostupné také z: http://www.pdfknihy.maxzone.eu/books/zivotopis/svaty_vaclav-novotny.pdf
- Smrt svatého Václava je stále zahalena tajemstvím. I-Rozhlas [online]. 2010 [cit. 2018-12-03]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie_historie/smrt-svateho-vaclava-je-stale-zahalena-tajemstvim-_201009272228_dhartmann
- Svatý Václav. Osobnosti.cz [online]. [cit. 2018-12-03]. Dostupné z: <https://www.panovnici.cz/svaty-vaclav>

Rozcvičkový dotaz A

- Je dán text:
- „Na této valné hromadě došlo k organizační změně ve vedení společnosti, kdy byl kvůli kapitálovému rozšíření londýnské Imperial and Foreign Corporation Ltd. (fúzovala se společností Parent Tyre Company Ltd.) počet jednatelů zvýšen ze šesti na deset: dva na straně československého státu a dva přímo volené valnou hromadou, která na základě předchozích dohod zvolila jednatelem londýnské finančníky Johna Henryho Guye a **Sira Arthura Du Groszarta.**“
- Ověřte jméno zvýrazněné osoby.
- (Na další stránce náznakové řešení)

Rozcvičkový dotaz A

Řešení

- Osobu **Sira Arthura Du Groszarta** nelze dohledat v žádných zdrojích. Vzhledem k tomu, že se jednalo o veřejně činnou osobu (sir, finančník), je velmi nepravděpodobné, že by jeho jméno nebylo nikde uvedeno. Jedná se tedy zřejmě o chybu ve jméně.
- Vycházíme-li z toho, že křestní jméno je správně, pak jej můžeme zkombinovat s nejspecifičtější informací v dané textové pasáži, tj. se jménem jedné z firem.
- Použijeme-li kombinaci „Imperial and Foreign Corporation“ + Arthur v Google Books, dostaneme se mj. k této [položce](#), která umožňuje nejen stanovit správnou podobu jména, ale i určit, jak chyba vznikla (nepochopením zkratky Bart – baronet – a jejím sloučením se jménem a záměnou C za G).

Dotaz 1

- V databázi ERIC (volně dostupná na <https://eric.ed.gov>) vyhledejte dokumenty, který se týká tématu:
 - *vyučování angličtiny jako druhého jazyka za pomoci technologie interaktivního videa.*
- Rešeršní dotaz formulujte pomocí deskriptorů tezauru ERIC
- (Na další stránce náznakové řešení)

Dotaz 1

Náznakové řešení

○ Pojmová analýza:

- vyučování, výuka
- angličtina
- druhý (cizí) jazyk
- Interaktivní video

○ Vybrané deskriptory :

- College Second Language Programs
- Second Language Instruction
- Second Language Programs
- Second Language Learning
- English (Second Language)
- Interactive Video

○ Rešeršní dotaz:

- descriptor:(english AND ("second language") AND (programs OR learning OR Instruction OR education OR teaching) AND "interactive video")

Dotaz 2

- Jak jihomoravská regionální média (vyjma internetu) referovala o zapojení české armády v akcích mimo republiku za poslední dva roky (2017-2018)?
- (Na další stránce náznakové řešení)

Dotaz 2

- Pojmová analýza:

- Česká armáda
- Zahraniční mise
- Regionální tisk, TV, rozhlas na jižní Moravě
- 2017-2018

- Určení zdroje:

- Mediální databáze
 - Anopress

- Vyhledávání

- Stanovení formálních kritérií:

podle Období: „za posledních X roků“ – 2 (tj. 2017, 2018) (poznámka: pozor, v databázi nelze vyhledávat ve větším intervalu než tříletém (tj. delší období je třeba rozdělit do opakovaných dotazů))

podle Zdroje: vybrat všechny regionální zdroje pro jižní Moravu

- Formulace dotazu:

Zahraniční <NEAR/5> mise [proximitní operátor s parametrem vzdálenosti do pěti slov]

- Výsledky vyhledávání:

- Možno řadit podle relevance („Skóre“ – podle frekvence výskytu zadaných klíčových slov), popř. šeskupovat (klastrovat) podle shodně se vyskytujících slov v textem
- Výsledky je pak třeba roztrždit podle skutečné relevance a obsahu např. do okruhů „zahraniční politika“, „personální otázky“, „společenská reflexe“ apod.